

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . . . 2.—
 V upravi prejemam mesečno . . 1-70
Sobotna izdaja:
 za celo leto . . . . . 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:
 Enostolna petitvrsta (72 mm):
 za enkrat . . . . . po 18 v
 za dvakrat . . . . . „ 15 „
 za trikrat . . . . . „ 13 „
 za večkrat primeren popust.
 Periodna oglasila, zabavne, osmrtnice itd.:
 enostolna petitvrsta po 20 vin.
Poslano:
 enostolna petitvrsta po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vožni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani

Adrese hrvatskih strank v saboru.

Te dni so stranke hrvatskega sabora predložile adrese na kralja. Po dolgi dobi se bo letos v saboru prvič zopet sprejela slovesna izjava večine na hrvatskega kralja. Zato je važno vedeti, kaj hrvatsko-srbska koalicija, ki ima zdaj krnilo v rokah, predlaga, saj vsebuje vsakokratna adresa nekako bistvo strankinega programa glede vsega javnega delovanja. Nič manj pa niso važni adresni načrti opozicije, kajti, če odštejemo madjaronske volilce, ki jih je žalibog posebno v razrvani in raztrovani Slavoniji še več kot preveč, združujeta obe pravaški stranki skupaj s seljačko stranko dosti več hrvatskega naroda nego koncija in tudi izražata pravo mnenje hrvatskega ljudstva.

O adresi koalicije se v državno-pravnem oziru trdi, da je madjaronska. V popolnem obsegu madjaronska sicer ni, pač pa veliko preveč naglašajo potrebo državne skupnosti z Ogrsko in celo želi, da bi se učvrstila, utemeljujejo to s tem, da so le tako zasigurani pogoji ustavnega in narodnega življenja hrvatske kraljevine. Seveda naglašajo, da se mora pogodba, ki to skupnost določa, spoštovati, a konkretnih pritožb nasproti Ogrski v tem oziru ne navaja, da bi bilo to z ozirom na obstoječe stanje najmanj, kar bi se moralo od vsake hrvatske stranke zahtevati, naj bo taka ali drugačna. Res da koalicija precej obsežno povdarja potrebo revizije nagodbe — saj se to celo v kraljevi poslanici saboru naglašajo — toda namesto da bi zahtevala, le želi in se v splošnih frazah giblje, ki ničesar ne povedo, kaj večina hrvatskega sabora hoče. Najbolj pa je — če ostanemo pri konkretnih stvareh — obžalovati, da koalicija zahteva po ureditvi finančnega vprašanja tako medlo zastopa, zakaj ravno to bi bilo treba jasno, odločno in podrobno povedati, kje Hrvatsko čelvelj žuli. Koalicija izraža sicer upanje, da bosta regnikolarni deputaciji to vprašanje za Hrvatsko pravično rešili, toda v svečani adresi bi se moralo pač nedvoumno in kategorično naglašati, kaj Hrvatska sme in mora glede tega postulirati, sicer pa noben resen človek ne verjame, da bi se regnikolarni deputaciji sploh sporazumeli. Osrednja državno-pravna

misel Hrvatov pa je, kakor znano, ta, da se združijo vse hrvatske zemlje. Koalicija na to sicer ni pozabila, ogiblje se pa temu, da bi te zemlje imenoma navedla, in kar je še hujše, želi to zedinjenje v zvezi z analognimi zahtevami zemlja »svetoštetfanske krone«, kakor da bi bila misel zedinjenja vseh hrvatskih zemlja nujno zvezana z ogrsko državno-pravno teorijo v tem oziru. In končno se ne sme iti mimo tega, da adresa koalicije neustavni komisarijat vse premalo ostro obsoja, kakor bi bilo to hrvatske kraljevine dostojno.

Vse drugače adresa Starčevičeve stranke pravi, ki je najmočnejša pravaška skupina v saboru. Slovesno protestira proti temu, da je bil leta 1912. sabor razpuščen, še predno se je sestel in da se je na predlog madjarskega ministrskega predsednika imenoval komisar, ki ga hrvatska ustava sploh ne pozna. S tem činom — tako pravi adresa — so se pravice hrvatske kraljevine tako žalile, da je hrvatski narod izgubil skoraj vso vero v zakon, pravico in kraljevske prispege. Vse to pa izhaja iz nesrečnega dualizma, ki je Hrvatsko izročil tujemu Hrvatom sovražnemu madjarskemu plemenu, ki teži po tem, da osnuje jedinstveno madjarsko državo od Karpat do Jadrana. Nagodba je Hrvatsko privedla do roba propada na gospodarskem, finančnem, trgovskem, železniškem in tarifnem polju. Tudi hrvatska avtonomija, kolikor je nagodba priznava, je vsled madjarske samovolje na vseh poljih izigrana. Hrvatska ustava je danes samo fikcija. Adresa opozarja na to, da hrvatski narod nagodbe ni nikdar priznal, temveč mu je bila vsiljena. Hrvatski narod stoji slejkoprej na stališču, izraženem leta 1527., ko je Habsburžanc svojevoljno priznal za svojo vladarsko rodbino, in leta 1712. v pragmatični sankciji, zadnjič pa v kronični prisiği cesarja Franca Jožefa I. 1868., ki pravi, da dobi Hrvatska vsa svoja prejšnja prava kot kraljevina nazaj, ko cesar osvoji še Bosno in Hercegovino, katero združi z Banovino, kar se pa žal še danes ni izvršilo! Adresa opozarja na balkanske dogodke, ki bi se bili drugače odigrali, ako bi ne bilo dualizma, naglašajo, kakor se majo temelji habsburške države, v kateri črv nezadovoljnosti razjeda narode in pravi, da je potrebna hitra remedura. Zato bo stranka prava z vsemi zakonitimi sredstvi delala na to, da se hrvatski narod, kar ga biva v Hrvatski, Slavoniji, Dalmaciji, na Reki, v Medmurju, Marindolu in

Zumberku, Bosni, Hercegovini, Istri in na otokih zjedini v eno državno-pravno telo pod žezlom habsburške dinastije, ter bo podpirala težnje bratov Slovencev, da se tudi slovenske zemlje temu telesu priključijo. Šele takrat bo Hrvatska po svoji svobodni volji sklepala zveze z drugimi narodnostmi na temelju ravnopravnosti.

Adresa drugega krila stranke pravi, ki stoji pod vodstvom dr. Franka, je, kar se tiče državno-pravnega stališča skorej identična s Starčevičevo adresom. Zahteva izrečno, naj kralj odpravi sedanjí nagodbeni sistem, enako kakor Starčevičevo krilo naglašajo zakonitost hrvatskih državno-pravnih zahtev, poudarja še nekoliko bolj zvestobo in udanost hrvatskega naroda napram dinastiji in zahteva predvsem priklonjenje Bosne in Hercegovine, izrečno naglašajoč aneksijo in kar ji ni sledilo, ter seveda tudi združenje vseh ostalih hrvatskih pokrajin s hrvatskim kraljestvom obenem z bratsko Slovenijo. Nekaj razlike napram adresi Starčevičancev je kvečjemu v tem, da se naglašajo, kako bi monarhija, ako ustvari samostojno veliko Hrvatsko, zavzemala močno stališče nasproti narodom balkanskega polotoka, s čimer se, vpoštevujoč staro stališče Frankove stranke, razume po vsej priliki srbski imperializem. Prav posebič omenja Frankova adresa Reko.

Zelo važno dejstvo je, da vsi pravaši zdaj prvič v svojih adresah, kakor vidimo, zahtevajo ali pa vsaj žele združitev slovenskih pokrajin s Hrvatsko.

Zelo razveseljivo je, da se tudi adresa hrvatske seljačke stranke, ki šteje sicer le malo poslancev, a ima tudi veliko naroda za seboj, postavlja v državno-pravnem pogledu bistveno na isto stališče kakor obe pravaški stranki. Seljačka stranka obsoja izrečno sicer samo krivično izvajanje nagodbe, a zahteva tudi ujedinjenje vseh hrvatskih zemelj (slovenske niso omenjene), kar pa vede končno do istega rezultata z ozirom na Ogrsko, kakor ga zasledujejo pravaši. Seljačka adresa energično obsoja edinstveno madjarsko državo od Karpat do Jadrana kot krivično umišljenino Ogrov ter za nasprotno tako interesom Hrvatske kakor cele monarhije. Izmed vseh strank naglašajo vernost do kralja skorej najbolj seljačka stranka in celo izrečno obžaluje, da se vsled krivic, ki jih Hrvatska trpi, pojavlja struja, ki hrvatske bodočnosti ne išče več v naravnem, zgodovinskem in zakonitem

spoju z avstro-ogrsko monarhijo, da si je vsakemu Hrvatstvu vernost do dinastije vrojena in se ni nikoli omajala. Spominja se balkanske vojske, v kateri je samo božja Previdnost (božje in krščansko ime se, mimogrede omenjeno, samo v tej adresi bere) in vladarjeva modrost obvarovala Avstrijo katastrofe, ki bi morebiti bila pomenila konec Hrvatske in zmanjšanje Avstrije v škodo evropske in krščanske kulture. Adresa konča z mislijo, da bo le po političnem in upravnem zedinjenju vseh hrvatskih zemelj monarhija zadobila oni ugled in moč na Jadranskem morju, ki je potrebna za njeno kulturno poslanstvo na evropskem vzhodu.

Kar se tiče narodnega vprašanja v Hrvatski sami, imenuje koaličijna adresa Hrvate in Srbe, govori pa tudi samo o hrvatski kraljevini, dočim vse ostale adrese govore samo o hrvatskem narodu.

Ena najsvetlejših točk v vseh adresah je, da se toplot vse stranke obširno spominjajo hrvatskega kmeta, ki je dozdej nanj še vsak pozabil. To je jasno znamenje, da tudi hrvatski kmet stopa na dan, kar je, naj reče kdo, kar hoče, zasluga tako Seljačke stranke kakor bivšega bana Tomašića, ki je po njeni zahtevi razširil volilno pravico. Starčevičeva stranka pravi, kjer se zlasti poslanec Hrvoj, ki je tudi najizrazitejši katolik v tej stranki, z vso vneto zavzema za kmetske pravice, razvija v adresi cel kmetski program. Kot vir vsemu zlu označuje nagodbo, kar je tudi res, ker je Hrvatska vsled nje brez finančne samostojnosti. Proračun Hrvatske ne razpolaga niti z eno petino faktičnih dohodkov dežele, vse investicije in posojila sklepa Ogrska brez Hrvatske, železnice in ceste so v njenih rokah, hrvatske luke pusti propadati, gozdovi so narodu oteti, reke se ne regulirajo, narod se zadolžuje in seli. Kot zazdaj najboljši lek proti temu zahteva Starčevičeva stranka prava splošno, enako in tajno volilno pravico. Podobno našteva kmetske zahteve in potrebe Frankovo krilo, samo da ne omenja reforme volilne pravice, enako pa izvaja kmetsko zlo iz gospodarske in finančne nesamostojnosti Hrvatske. Da seljačka stranka poudarja kmetsko stališče, je samoposobi umevno, slučajno veliko manj obširno nego pravaški krili; zanimivo je, da zdaj tudi Radić dolži tega predvsem skupne zakone, ki izvirajo iz nagodbe, pa tudi avtonomne zakone, ki so po večini naperjeni proti

LISTEK.

Uporniki.

Poljski spisal Artur Grušceki, poslovenil dr. Leopold Lénard.
 (Dalje.)

XXII.

Druzega dne zjutraj so se posvetovali stražniki, kaj početi vzpričo kmečkakega punta.

Fjodor Fjodorovič Katov, stražnik iz Tesne, je svetoval previdno, naj celo stvar zakrijejo pred načelnikom, ker so v resnici sami prvi napadli na stanovanje Šelogove. Drugi so ga prekrščali in opozorili, da so eni izgubili orožje, drugi kape, torej se bo prej ali pozneje vse odkrilo in kaznovani bodo oni, ne pa puntarski kmetje.

»Imate prav,« je priznal Katov, »sicer imamo pa izgovor in opravičenje, ker smo prišli k nji s poveljem, naj krsti otroke.«

»Torej je vse prav,« se je nasmejal drugi stražnik, »ona je kriva, ne mi.«
 »Toda pasji sinovi močno udrihajo,« je rekel drugi in si otiral pleča.

»Najhuje je bilo z mano,« je vzdihnil Prosjakov, »psi so mi raztrgali uniformo in sedel sem v ledeni vodi .. No

usmilila se je mene nesrečneža gospa, dobra starka, Bog ji daj zdravje!«

»Torej boš ti plačal za uniformo in črevlje,« se je nasmejal Katov, »ona te je rešila, torej je ona nedolžna, samo ti.«

»Kmalu bi si naredil sitnost,« je zaklical prestrašen, »torej ne izdajte me, bratje, saj bom dobro odgovarjal pri preiskavi.«

»To je tvoja reč, nismo bili priče, bežal si kot zajec v polje, nam je pa popadila takoj odprla vrata in bili smo na varnem.«

»Toda vas so namlatili kmetje,« je zagodrnjal razdraženi Prosjakov.
 »Tebe so pa psi ogrižli, to je še hujše,« so se nasmejali.

Ko je dobil poročilo, se je pripeljal takoj načelnik deželne straže Kruglakov na preiskavo.

Zaslišal je stražnike in jih ostro grajal, da so v pijanosti dovolili kmetom razsajati nad njimi, potem je pa velel sklicati vse, ki so bili krivi pretepa v prvi vrsti pa Vikto Šelogovo.

»Zakaj nisi odprla vrat, ko so stražniki prišli s poveljem?« jo je vprašal strogo.

»Najprej nisem slišala, ker sem trdo spala, potem sem se pa bala, ker sem slišala prepri in pretep pred hišo.«

»Ah, ti neumno živinče,« je zaklical mračen, »saj vendar veš, da so straž-

niki tukaj radi vaše varnosti . . . Pregrešila si se dvakrat, prvič, ker nisi ubogala povelja, drugič, ker nisi odprla vrat.«

»Kako naj bi jih bila pustila v hišo ponoči, ko sem sama z otroci?« je rekla užaljena.

»Ali so to razbojniki? Tatje?« je zakričal razburjen. »Tvoja pasja dolžnost je, da slepo poslušáš povelja vlade! Zdaj pa povej, kdo je začel prepri?«

»Ne vem, nisem slišala.«
 »Lažeš! Ti veš kdo, ali takoj povej ali pa palice . . . izbiraj!«

»Ne vem, jasnovelmožni načelnik,« je odvrnila vsa bleda.

»Nu, takoj bomo videli, ti prekleto svojat . . . ali veš, s kakšnim poveljem so prišli?«

»Ne vem.«
 »Hej, pokličí Katova,« se je obrnil k stražnikom, ki so stali med vratmi občinske pisarne, kjer se je vršila preiskava.

Vstopil je poklicani stražnik, a načelnik:
 »Kaj si rekel, ko si zahteval naj odpre vrata?«

»Povelje je prišlo, zaklical sem, moráš krstiti otroke.«

Zamahnil je z roko, a Vikti:

»Prepričal sem te, da lažeš! Zdaj

pa povej, kdo se je prepričal s stražnikom?«

»Nisem slišala povelja in ne vem, kdo me je branil.«

»Hej, petnajst s palico! Ti bo že prišlo na misel,« se je nasmejal.

»Jasnovelmožni načelnik,« je začela Vikta pripogivši se do kolen . . .

»Poveš, kdo?« je zaklical.
 »Ne vem.«

»Vzemite!« — in k pisarju: »Pokličite sem njene sosedel!«

»Poslušam vaše blagorodje, predno se pa zbero . . . bi morda kaj prigrižnili?«

»No, naj bo . . . ali spada ta ženska k upornikom?«

»Da, vaše blagorodje, njen mož je pregnan v Novo Radomsk.«

»Hej, podčastniki!« je zaklical med vratni stoječemu stražniku. »Vzameš tri ljudi, pojdi v hišo obsojenke, vzemi otroke in jih daj krstiti v cerkev.«

»Poslušam, vaše blagorodje!«
 Po kosilu je zopet zaslišaval Šelogovo, med tem je prišel podčastnik in sporočil:

»Vaše blagorodje, povelja ni bilo mogoče izvršiti.«
 »Zakaj pa ne?« je zaklical ves rdeč od jeze.
 »V Šelogovi hiši ni otrok, kako jih torej nesti v cerkev?«

(Dalje.)

kmetu. Tudi adresa koalicije naglašja z veseljem, da je kralj za eno najvažnejših nalog sabora označil skrb za gospodarski napredek hrvatskega kmetijskega stanu.

Volitve v Bulgariji.

11 glasov vladne večine. — Socialisti zelo padli. — Agrarci močni kot prej. — Demokrati zelo narastli.

Kakor znano, je car Ferdinand po vojski s Srbijo in Grčijo, oziroma Rumunijo v poznem poletju lanskega leta poveril vlado Radoslavovi stranki, ki zastopa v zunanji politiki avstrofilsko smer, dočim so preje vladali Rusiji prijazni narodnjaki, ki se imenujejo po svojem voditelju tudi Gešovisti. Pri volitvah za sobranje, katere se vrše po proporciju in jih je Radoslavov razpisal lansko leto sredi decembra, pa vlada ni dobila večine, dasi so bili rusofili (narodnjaki in cankovisti) občutno poraženi, narastli so pa agrarci in socialisti, ki so principiarno za mirno politiko ter demokrati (Malinov), ki so tudi hudi opozicionalci. Vlada je zato sobranje razpustila in vrhotele oktroirala v novoosvojenih krajih čez 30 novih mandatorov, katere je upala vsled pomoči Make-doncev in muslimanov vse dobiti. Volitve so se vršile 6. marca tega leta in je rezultat zdaj kolikor toliko znan. **Vlada je dobila 11 glasov večine.** Ali bo mogoče s to primeroma majhno večino vladati, je vprašanje. Najbrže vladi zopet ne bo drugega kazalo kakor skušati z opozicijo potom koalicijskega kabineta skupaj vladati, to je, vsaj z nekaterimi strankami opozicije. **Agrarna stranka se je spet sijajno držala, zelo so pa padli socialisti, dočim so demokrati (Malinov) zelo narastli, rusofili so le neznatno poskočili.** Posebno se položaj v Bulgariji s temi volitvami ni izboljšal, kakor se je upalo.

Rezultat je približno sledeči: Vlada 128 (1913. leta 95; + 33, torej toliko več, kolikor je novih mandatov v Traciji in Makedoniji); agrarci 51 (1913. leta 48; + 3); socialisti 22 (1913. leta 36; — 14); narodnjaki (Gešov) 7 (1913. leta 5; + 2); cankovisti (Danev) 3 (1913. leta 1; + 2); radikalci 5 (1913. leta 5); demokrati (Malinov) 26 (1913. leta 14; + 12). Po zadnjem poročilu je opozicija dobila še 3 poslance, torej vsega skupaj 117. Sofija je volila protivladno.

Kakor se vidi, bo treba zopet najbolj računati s kmetjsko stranko, ki šteje skoraj polovico vse opozicije.

Z ozirom na notranjo in zunanjo politiko vlade uspeh volitev ni absolutno slab. Vlada bi se, ako bi imela pretežno večino, lahko zaletela, tako pa bo imela močno kontrolo. Agrarci niso brezpogojni rusofili, ampak so za mirovno politiko in gospodarske reforme, kar je za Bulgarijo v sedanjih razmerah dobro, da se konsolidira.

Hrvatje od Madjarov zopet prevarjeni.

Razlaščevanje hrvatske morske obali.

Madjarska zbornica je sprejela te dni zakon o razlaščenju hrvatske pomorske obali potom skupne pomorske vlade na Reki. Ta zakon tvori za Hrvatsko veliko nevarnost. Že to je nepravilno, da se je zakon sprejel v nenavzočnosti hrvatske delegacije. Drugič pa zakon, ki daje razlaščevalno pravico reški pomorski oblasti, ki je, kakor vse »skupne reči« de facto madjarska oblast, nič ne določa, koliko obali spada pod njeno kompetenco, oziroma daje pravo to določiti »skupnemu« madjarskemu trgovinskemu ministru. Končno pa itak obstoja hrvatski državljanski zakonik, ki morsko obal pripisuje »javnemu dobru« in spada torej razlaščevanje, ako se izkaže za potrebno, avtonomni hrvatski upravi. Sicer pa nagodba sama morske obali kot »skupno zadevo« ne navaja — torej jasno, da je to izključno hrvatska stvar. Namen Madjarov je jasen — radi bi spravili pristanišča in kopališča sčasoma v svoje roke.

Velik del krivde pri tej novi kršitvi zakona in hrvatskih pravic nosi koalicija, neposredno pa minister za Hrvatsko ter ban, ki nista k temu nič rekla.

Proti tej novi hudi kršitvi je vstala v saboru vsa opozicija. Pa tudi »Agramer Tagblatt«, ki je prijazen koaliciji, jo obsoja. Najbolj so nastopili proti njej v saboru Radič, Zagorac in Horvat. Slednji je povedal, da tudi bivši ban Tomašič ekspropriacijski zakon smatra kot kršitev nagodbe.

Slednja stvar je hudo spekla bana in je v včerajšnji scji hrvatskega sabora dejal, da je moral dr. Tomašič šele zadnji čas priti do tega, da ekspropriacije ne smatra kot skupno zadevo, ampak kot avtonomno, ker svojčas ni tako mislil. Tomašič je pač lisjak, ki bi Skerleczu rad med hrvatskim narodom izpodbijal tla, kar Skerlec seveda dobro vé.

V isti seji sabora pa je tudi Hinković v imenu koalicije skušal celo reč zagovarjati. Zagovarjal pa jo je zelo slabo, če hočemo biti odkritosrčni. Rekel je, da mora

pomorska oblast imeti pri tej stvari nekaj ingerence, ako hoče n. pr. kod kaj izkrcati. Sicer pa pomorska oblast ni madjarska, ampak madjarsko-hrvatska (na papirju). Razlaščevanje pa spada pod skupne zadeve. (Hrupni ugovori.) Kršil se je pa res zakon, v kolikor se ni vpoštevala avtonomna kompetenca. (Torej!) Sabor naj izdela splošen zakon o ekspropriaciji. (Kaj pa bodo Madjari rekli?) Ako se bo nagodba res kršila, bo koalicija vstala. Kar vstane naj!

Občinski svet ljubljanski

Ljubljana, 10. marca 1912.

Svojo nenavzočnost pri seji sta opravičila obč. svetnika dr. Zajec in dr. Novak.

Začetkom seje je stavil župan dr. Tavčar naslednji nujni predlog, katerega je bila soglasno priznana nujnost.

Mestni svet skleni: 1. V imenu mestne obč. ljubljanske in njenega, v kolikor pridejo v poštev deželne doklade, že itak preobremenjenega prebivalstva se z vso odločnostjo ugovarja proti povišanju deželnih doklad, s katerimi se Ljubljani naloži skoraj polovica deželnega primanjkljaja, torej letnega novega davka 800.000 K. — 2. Mestni svet obžaluje, da je deželni zbor, oziroma večina tega zbora tudi pri ti priliki držala se pogubonosnega vodila, da se iztisne iz Ljubljane kolikor največ mogoče in da so se pri tej priliki na 174% povišale tiste doklade, ki bodo najbolj občutne zadevale revne sloje našega prebivalstva. — 3. Mestni svet obžaluje, da je z deželnimi dokladi mestna občina prav občutno prizadeta pri svoji užitinski pogodbi z državo, ker je gotovo, da bo vsled povišanja deželnih doklad zdatno padel konsum v Ljubljani.

Mestni svet konstatira, da Ljubljana od dežele ničesar ne dobi in da je povišanje deželnih doklad oprto na diferenciranje ne med davkoplačevalci, temveč med volilci posameznih političnih strank; zategadelj je mestni svet prepričan, da je taka gospodarska politika dežele skrajno krivična in nezdržljiva. — 4. Mestni svet odobruje vse korake, katere je župan napravil proti neznosnemu povišanju deželnih doklad ter pooblašča župana, da o današnjem sklepu obvesti ministrskega predsednika kakor tudi voditelja finančnega ministrstva.

Obč. svet. Pammer izjavlja v imenu nemškega kluba, da bo glasoval za predlog, posebno se pritožuje nad diferenciranjem. Obč. svetnik Kristan tudi izjavlja, da bo glasoval za predlog. Obč. svetnik Lilleg pravi, da je klub obč. svetnikov S. L. S. prepričan, da je Ljubljana preveč obremenjena. Klub ljubljanskih občinskih svetnikov S. L. S. bo glasoval za županove predloge izvemši drugi odstavek točke 3., ker ni res, da bi se diferenciralo po političnih strankah, ampak so pristaši vseh strank enako prizadeti.

Glaseje se na predlog občinskega svetnika Lillega ločeno. Soglasno se sprejmejo vsi županovi predlogi, izvemši drugega odstavka točke 3., ki se sprejme z glasovi večine, Nemcev in Kristanovim glasom. (Pustoslemšek: Kje je pa dr. Zajec? Klici: Kje je pa dr. Novak? Ta človek vedno izziva.)

Občinski svet soglasno sklene, da ne more pritruditi priklopitvi Zelene jame in občine Moste Ljubljani v taki obliki, kakor to predlaga občina Moste.

Večina sklene, da protestira proti podelitvi neomejene koncesije za kranjske deželne elektrarne s sedežem v Ljubljani in pooblasti župana vložiti rekurz na Dunaju.

Mestno kopališče kolizej se odda v najem Tomažu Korbarju proti letni najemnini 1500 K in z določilom, da se na nobeno prošnjo za odpis ne bo oziralo, ker da »Hribarjev gaj« ne spada v najem.

Mestna elektrarna se trgovsko preuredi.

Sklene se, da se upraviteljstvo mestne elektrarne in vodovoda tako preosnuje, da ju bodo vodili upravni odbori, kar se je drugod zelo obneslo. Vodita se naj po trgovskih načelih. Tozadnevni regulativ naj izdela in ga predloži občinskemu svetu sedanji direktorij, ki naj se za 4 člane pomnoži. Izvolijo se v pomnoženi direktorij Ružička, dr. Novak, Lilleg in Pammer. — Druge zadeve se prepuste pomnoženemu direktoriju.

Stavbne in policijske zadeve.

Katarini Kovič se dovoli, da sme postaviti lopo za prodajo živil ob Metelkovi ulici. Ložar (S. L. S.) izvaja, da ima pomisleke, ker se vedno nove lope postavljajo in ker prodajalci v takih lopah točijo tudi pivo v steklenicah in bokalice, kar škoduje gostilničarjem.

Samostalna predloga obč. svetnika Zupančiča (S. L. S.) glede na nasipanje ceste Galjevice in glede parcelacije mestnega sveta med Dolenjsko cesto in progo Dolenjske železnice se odgodita, ker se namerava povečati dolenjski kolodvor. Obč. svetnik Zupančič se toplo zavzema za to, da se posipa cesta na Galjevice, ki je v tako slabem stanu, da se vozovi prekucujejo. Glede na parcelacijo želi, da bi se 1 ali 2 delavski hiši zgradili. — Odkloni se prošnja Fr. Movaka in Marije Marenko za razdelitev parcele št. 94/8 ob Jeranovi ulici na dve stavbišči. Prizivu Leopolda Roth, Cesta na Rožnik 29, proti odloku mestnega magistrata glede na predpis pasje takse se ugodi. Za odpis se toplo zavzame obč. svetnik Zupančič (S. L. S.).

Raznoterosti.

Samostalni predlog obč. svetnika Zupančiča o povečanju Karlovskega mostu in samostalni predlog Štefeta izroči župan odsekoma. Belec se jezi, ker ni Kolezijska cesta posuta in prosi, naj se zapre za vožnjo z vozovi. Mali poziva župana, da naj vse stori, da bo zopet vozil tisti gorenjski vlak, ki so ga lani opustili, ko so vpeljali novi brzovlak. P a m e r opozarja, da se je podrl stari rimski zid na Prulah. Novak Tomaž opozarja župana, da se mora Pot na Rakovo Jelšo posuti in jarek iztebiti. Dr. Triller: Ljubljanska Kärntnerca-Pustoslemšek. Spet Rakova Jelša! Ta dva medklica dokazujeta, koliko je podžupanu na srcu blagor Trnovčanov. Zupančič želi, da naj se Izanska cesta s sadnim drevjem obsadi. Državna železnica naj iztebi jarke. Koleša opozarja, da je v Jenkovi ulici že zopet vodovodna cev počila in želi, da naj se cevi tu pregledajo, ker počni vsako leto gotovo cev.

Proti šikaniranju na celovškem kolodvoru.

Obč. svet. Iv. Štefe je stavil naslednji samostalni predlog: Na celovškem kolodvoru je zadnje čase na dnevnem redu, da Ljubljancem, ki potuje iz Celovca nazaj v Ljubljano, ne dobi vozne listke, ako ga zahteva v slovenskem jeziku, t. j.: »V Ljubljano!« Od Ljubljana se na celovškem kolodvoru zahteva, da mora označiti ime našega mesta z »Laibach«, ako sploh reflektira, da mu vozni listek izroče. Predlagam: 1. Proti temu preziranju starega imena našega mesta, za katerega bi morala vedeti vsak uradnik in vsaka uradnica v krajih, kjer Slovenci stanujejo, ljubljanski občinski svet protestira. 2. Svoj protest, primerno odločno pritožbo in zahtevo, da se mora na celovškem kolodvoru spoštovati in upoštevati ime Ljubljana in oddajati vozne listke, ako se jih zahteva na to ime, naj pošlje obč. svet na vse merodajne faktorje.

Predlog je bil takoj odkazan odseku in pride na vrsto v prihodnji seji.

Za razširjenje Karlovskega mostu.

Obč. svetnik S. L. S. Josip Zupančič je stavil naslednji samostalni predlog: Slavni občinski svet skleni: Gospodu županu se naroči, da stopi v stik z stavbenim oddelkom deželne vlade, da se Karlovski most razširi na obeh krajih za en hodnik, da bo pasaža za pešce bolj mogoča. Ker je tu državna cesta, kakor tudi most, naj bi se z dež. vlado dogovorila, koliko bi morala mestna občina prispevati. Ker bi se dalo to z malimi stroški napraviti, in poleg tega je tudi stvar zelo potrebna, se gospod župan naprosi, da ukrene vse k temu potrebno.

Predlog je bil takoj odkazan odseku.

Tajna seja.

Dr. Kreigherju se da dopust do 1. junija 1914, da napravi do tedaj fizikalni izpit. — Učiteljci Amaliji Slatner in učitelju Fr. Mlakarju se da po 200 kron potnine za pot v šolo na Barje.

— Udovi po Ant. Gutnikovi gospej Eli Gutnik se da vdovščina. — Pavli Vidmarjevi se še nadalje izplačuje vzgojnina letnih 180 kron. — Odobri se, da trgovec Skofich odstopi svojo koncesijo za prodajanje žganja v odprtih steklenicah Antonu Ravhekarju. — Dovoli se prenos gostilničarske koncesije Bernardovih dedičev v gostilni pri »Golobčku« na Sv. Petra cesti. — Leopold Tratnik dobi kavarniško koncesijo na Sv. Petra cesti. — Sklene se, da gostilniška koncesija Uršule Terškan, omož. Korkalj ugosne.

Izpred sodišča.

ŽUPNIK NOTAR TOŽBO PROTI DUHOVNEMU SVETNIKU ŠINKOVCU IZGUBIL.

Popoldne ob štirih se je 10. t. mes. pred civilnim senatom (predsednik nadsvetnik pl. Hočevar, votanta nadsvetnik Presker in svetnik Persche, zapis-

nikar odvetniški kandidat Jerič) razprava o tožbi župnika Notarja (glej včerajšnji »Slovenec«) nadaljevala. Dr. Pegan pove, da je med opoldanskim odmorom izvedel, da je rekel župnik Notar dekanu Mraku: »Jaz nisem hotel tožiti, ampak sem prisiljen tožiti po sodnikih.« V dvorani navzoče priče, sodniki župnika Notarja, godrnjajo; pl. Hočevar jih posvari, da morajo molčati. Tudi dr. Triller jih svari in jih med pomejšno pavzo še na hodniku krega, češ, da naj molče. Sodišče ugotovi, da je po naročilu rajne sestre župnika Notarja duhovni svetnik Šinkovec razdelil izročene vsote tako-le: za notranjo opravo cerkve sv. Jakoba v Škofji Loki 6000 K, za 40urno pobožnost in za misijon v Škofji Loki vsakih 10 let 2000 K. Navedeni vsoti je 10. aprila 1913 izročil v knjižicah mestni cerkvi sv. Jakoba v Škofji Loki in tvori zato premoženje cerkve, s katerim more po tozadevnih predpisih razpolagati le sporazumno z deželno vlado ordinarijat. Nadalje je razdelil, kar vse dokaže s potrdili, sledeče vsote: Antonu Gaber 200 K, Marjeti Čermelj 200 K, Leopoldu Notar 100 kron, za cerkvene pogrebne stroške ob pogrebu rajne Notarjeve 260 K 55 h, za svete maše 250 K, za stroške pogrebnega zavoda v Škofji Loki 173 K, za nagrobni spomenik rajnici 160 K 78 h, za misijone, reveže 241 K 47 h. **Zase ni dobil g. duhovni svetnik Šinkovec niti vinarja!** Dr. Triller še enkrat predlaga, naj bi duhovni svetnik Šinkovec in dr. Pegan šla k ordinarijatu, da se doseže poravnava. — Dr. Pegan: Pojte vi! — Dr. Triller: No, sem tam dobro zapisan. — Dr. Pegan: Greva z vami. — Dr. Triller odkima.

Izpoved župnika Notarja.

Sodišče sklene, da se stranki zaslišita. Prvi se zasliši g. župnik Notar, ki slabo sliši in ki težko hodi, vsled česar na svojem sedežu sede izpove:

Pred več leti, ko sem še služboval v Plavljah pri Kopru, je bila rajna moja sestra Marija Notar pri meni. Plačal ji še nisem mezde. Takrat je potovala v Ljubljano; dal sem ji gotovo denar v bankovcih. Naročil sem ji, naj denar le naloži na svoje ime, da bo imela kaj, če jaz umrjem in da ne bo rekla, da ni nič dobila. Dogovorila sva se pa izrecno, da ostane denar moj, če ona prej umrje. Koliko denarja sem ji ravno dal, ne vem povedati, a mislim, da toliko, kolikor je pisano v hranilni knjižici. V dokaz, da je ta knjižica moja, je uradnik hranilnice vložil v to knjižico listek z mojim imenom, ne morem pa reči, če je listek, ki se mi je pokazal, pravi. Ko ga predsednik vpraša, ali je dal rajnici hranilno knjižico ali denar, vztraja g. župnik Notar pri trditvi, da je izročil rajni svoji sestri gotov denar in da ni bil v Ljubljani, ko ga je v Kranjsko hranilnico naložila. Na vprašanje predsednika pl. Hočevarja, če je o tej pogodbi z rajnico kaj povedal gospodu duhovnemu svetniku Šinkovcu, izpove: »Ne morem trditi, da bi bil o tej pogodbi s svojo rajno sestro tudi kaj povedal svetniku Šinkovcu,« pa je on moral sam prevideti, ker je bila knjižica sicer izstavljena na ime moje sestre, a se je v njej nahajal listek z mojim imenom in ker je moral vedeti, da jaz sestri, ki je pri meni služila, kaj zapustim. Pravi, da med pogovorom svetnika z rajno sestro ni bil zraven. Duhovni svetnik je vprašal sestro, če določuje kaj za dobre namene, ona je to potrdila in tudi jaz nisem branil. Po tem pogovoru je g. svetnik Šinkovec v drugi sobi knjižico z veliko vlogo meni ponudil, ne da bi bil kaj rekel, jaz sem mu jo pa tudi kar tako enostavno nazaj dal, prepričan da bo g. svetnik to knjižico meni nazaj dal, kadar bom potreben. Osem dni po smrti Marije Notar sem poslal Gabra k tožencu po knjižico; ta mi je poročal, da bo g. spod župnik sam k meni prišel. Res je, da sem rekel, da pri zapuščinski razpravi ne bom prisegel, ker mi je prisega presveta. Med menoj in med g. svetnikom Šinkovcem ni bilo nikdar govora o tem, čegava je bila knjižica, moja ali sestrina! Tudi med tem zaslišanjem so se sorodniki župnika Notarja tako nepodobno obnašali, da jih je moral gospod predsednik pl. Hočevar najodločneje pograjati.

Izpoved duhovnega svetnika Šinkovca.

Gospod župnik Avguštin Šinkovec izpove:

Od pogodbe, ki naj jo je imel gosp. župnik Notar z rajnico, nisem izvedel ničesar do 27. majnika 1913, ko mi je tozadevno župnik Notar pisal. Klican sem bil 27. februarja 1911 k Mariji Notar in sem tam šele v svoje začudenje čul, da me je klicala radi denarja. Rekla je, da ga ima precej in sicer nekaj svoje dote, nekaj lastnih prihrankov in pa kar ji je dal brat za »lon«, pri čemer je še pristavila, da bi brat ne bil toliko

denarja prilranil, če bi mu ona ne bila gospodinjila. Vse to je hotela meni dati, da razdelim po njeni želji. Jaz sem se branil in ji rekel, naj napravi oporoko pred notarjem ali pred tremi pričami; ona je pa pri tem vztrajala, češ, da se je tako odločila. Opozoril sem jo na brata, ki je tudi duhovnik, a ona mi je rekla, da brat ni več tega zmožen in da se je odločila ravno meni vse izročiti in naročiti, dokler še živi. Šel sem po g. župnika Notarja v njegovo sobo in prišel z njim nazaj k rajnici. Tudi naproti njemu sem se branil prevzeti dotično nalogo, ker sem se bal sitnosti. Tudi pred bratom mi je Marija Notar provenienca svojega premoženja ravno tako razložila, kakor preje. Ker se je obljubilo, da od sorodnikov nobeden ne bo nič izvedel, sem se končno želji rajnice vdal. Skupaj z g. župnikom Notarjem smo potem pregledali knjižice, o katerih je g. župnik Notar sam rekel, da je vse njeno; soštevati smo skupaj na knjižice naložene vsote in potem tudi določili, kako naj se ves ta denar porabi. Ni pa res, da bi bil jaz kdaj Marijo Notar silil z besedami: Še kaj! Še kaj! Res je, da je nekaj dni po smrti prišel k meni Anton Gaber in me vprašal, če je bil v eni knjižici listek z Notarjevim imenom. Pozneje sem ta listek našel; rekel pa Gaber ni, da je knjižica Notarjeva. Ko mi je g. župnik Notar svojo oporoko kazal, je samo še želel, da dobi 300 kron cerkev na Klancu; sicer je pa potrdil, da sem vse prav naredil in da bo tisti testament raztrgal. — Predsednik nadsvetnik pl. Hočevar zaključil razpravo. Senat se poda v posvetovalnico. Po kratkem posvetovanju proglasi senatov predsednik, nadsvetnik pl. Hočevar

razsodbo:

Tožbeni zahtevek gosp. župnika Notarja se zavrne. Brezdvomno je namreč, da je bila rajna Marija Notar lastnica preporne knjižice; stoji tudi, da ji je v knjižici naložen denar župnik Notar podaril. Mogoče je, da je med rajnico in Notarjem obstajala pogodba, da ostane denar tistemu, ki drugega preživi, a sodnija ni mogla tega dognati. Tudi tožnik sam je tozadevno zelo slabo izpovedal. Toženec je storil, kar mu je rajnica v bratovi navzočnosti naročila in ni niti oddaleč dognano, da bi bil kaj drugega storil. Tožnik (župnik Notar) ni gosp. duhovnemu svetniku povedal, da je denar, naložen v preporni knjižici, njegova last in če bi bil tudi denar njegova last, se je moral gosp. svetnik Šinkovec smatrati za posestnika tudi preporne knjižice v dobri veri, da z denarjem stori, kar mu je bilo naročeno. To je tožnik g. duhovni svetnik Šinkovic tudi storil in izvedel vse, kar mu je bilo naročeno in je celo pismo Notarjevo dobil že, ko je naročena naročila že izvedel. Tožba se je morala zato odkloniti in je tožnik dolžan, da nosi stroške tožbe.

× × ×

Zadeva, ki jo je liberalno časopisje tako izrabljalo proti gosp. duhovnemu svetniku Šinkovcu, je zdaj popolnoma pojasnjena. Razprava in razsodba sta dokazali, da je postopal rahlo svetnik Šinkovec tako, kakor mu je to v bratovi navzočnosti rajnica naročila. Starčka, vpokojenega župnika Notarja so hujskali njegovi sorodniki, da je vložil proti svetniku Šinkovcu tožbo. Ob zadnjih deželnozborskih volitvah so to zadevo politični nasprotniki zasebno in javno po listih izrabljali in jo politično fruktificirali. Sedaj je jasno dokazano, da je svetnik Šinkovec popolnoma korektno postopal in ni imel pri tem osebno nobenih koristi, kvečjemu precej sitnosti.

Podkupovalni škandal v češkem svobodnem miselnem laboru.

Svojci dr. Sviha izjavljajo, da se je odpeljal dr. Sviha s svojo ženo v Adriatice pri Zadru. Češke zveze sodnikov, katerih član je bil dr. Sviha, nameravajo dr. Sviho izključiti. Nekateri češki sodniki zahtevajo, da naj uvede disciplinarni svet praškega višjega deželnega sodišča preiskavo proti dr. Svihi. Socialnodemokratsko »Pravo Lidu« poroča, da razpolaga preiskovalna komisija češkega narodnega sveta s spisi, ki dokazujejo, da je državna policija še 1. marca dr. Svihi izplačala plačo 700 kron. List trdi, da je dobival dr. Sviha poleg stalne mesečne plače 700 kron po politični policiji še druge nagrade za policijske storjene usluge.

× × ×

Iz Prage smo danes prejeli brzojavko: Češki radikalci napovedujejo akcijo proti baronu Heinoidu, kateremu je kot notranjemu ministru podložna praška državna policija. Dognano je, da je bil dr. Sviha v zvezi s šefom praške poli-

tične policije dr. Klimo. V Pragi se danes govori, da se nahaja dr. Sviha na otoku Brač v Dalmaciji in da se dalje časa ne bo nič javil. Pravijo, da pripravljajo svoj protest proti »Narodnim Listom«, splošno mnenje pa je, da do sodnijske obravnave niti prišlo ne bo.

× × ×

S tem je na Češkem končana afera, ki utegne marsikom očmi odpreti in spraviti češko politiko na druga pota.

Na Češkem je bil narodni radikalizem vedno neke vrste fetiš, pred katerim je bilo treba klobuk snemati. Kdor je bolj radikalno kričal, ta je veljal za bolj narodnega herolda, kateremu je odpiral češki narod vrata na široko. Staročehi, češka stranka, ki je morda največ storila za okrepitev češkega elementa in priborila Čehom odločilen vpliv na tek avstrijske politike, je padla. Vrgli so jo mladočehi pod geslo narodnega radikalizma. Ko so Mladočehi izpovedali, da je radikalno pozitivno delati težje, kakor pa radikalno govoriti, in začeli delati oportuno politiko, je bila njih usoda že pisana. Danes je mladočehska stranka skoro pri koncu. Njeni dediči postanejo narodni socialci in narodni radikalci. Malo je manjkalo, da jih ni postavil češki narod na politični tron in jih obžaril z narodno glorio, pa pride — Sviha.

Ali si more človek misliti večjo komedijo in večjega hinavca, kakor je bil ta radikalni voditelj? Po shodih je vpil in razsajal kakor narodni junak, pri policiji je pa narod prodajal. Ljudstvo je šuntal in klical na boj proti narodnim sovražnikom in vladi, na tihem pa vladi služil in iz njenih rok tisočake jemal.

S tem seveda ni rečeno, da je pravičen narodni radikalizem obsojen. Obsojeni so samo tisti narodni politični obrtniki, ki živijo od narodnih sporov, ki delajo iz narodnega boja obrt in kupčijo.

Taki elementi, kakor je bil Sviha, so v Avstriji precej gosto sejani, pa ne samo v vrstah narodnih radikalcev, ampak tudi drugih! Stapinski, Dlugosz, Redl, Hofrichter, brata Jandrić itd. Ampak da voditelj narodne radikalne stranke tako infamno svoj narod slepari in goljufa, to pa pomeni vrhunec politične propalosti.

Rezultat teh odkritij na Češkem bo za češko narodno politiko brezdvomno jako klaverno. Mladočehi in narodni socialci z radikalci vred lahko danes likvidirajo. Narodna ideja je od teh ljudi tako kompromitirana in osmešena, da so te vrste kričači vsaj za nekaj časa na Češkem onemogočeni.

Politično dedščino bodo brezdvoma prevzeli za njimi socialni demokratje.

V avstrijski politiki je veliko Svihov, narodnopolitičnih obrtnikov in šensalov, ki prodajajo, kakor kramarji usnje na sejmih, svojo narodno robo. To so ljudje, ki jih narodni boji živijo. Zato imajo tudi interes na tem, da se ne končajo. Kdo ima profit pri tem, dokazuje Sviha.

Ali bo kdaj Svihov v Avstriji konec?

Nemiri na živinozdravniški visoki šoli na Dunaju.

(Dopis z Dunaja.)

Ta šola, ki je dosegla naslov in priznanje visoke šole šele l. 1905., se ima še sedaj boriti z nekaterimi institucijami, ki se ne strinjajo z visoko šolo. Vedno ponavljajoči se nemiri dokazujejo, da je še marsikaj pomanjkljivega, kar pa skuša odpraviti s svojimi peticijami slušateljstvo samo kakor tudi profesorski zbor. Uprava živinozdravniške visoke šole je še sedaj v rokah vojnega ministrstva, ki ima pa tudi v drugih ozirih precej privilegijev. Šaj so celo rektor in drugi profesorji odvisni od vojaških oblasti, da si ne upajo ničesar ukreniti na lastno pest.

Na šoli so se vpeljali tudi vojaški tečajji za podkovske mojstre, ki naj bodo vojaškim živinozdravnikom v pomoč. Proti tem poldrugoletnim kurzom je slušateljstvo že večkrat protestiralo in zahtevalo v raznih spomenicah odpravo istih. Vse prošnje niso nič pomagale, dasi se je tudi profesorski zbor postavil na stališče dijakov v toliko, da se naj oni kurzi prelože z visoke šole, kar se pa dozdaj še ni zgodilo. Slušatelji so se lotili ostreje taktike in so onemogočili že v petek vsa predavanja tega tečaja za podkovske mojstre s tem, da so zasedli učilnice in zahtevali od profesorjev, naj nehajo s predavanji. Isto se je ponovilo v ponedeljek s poveljnimi uspehom. Dijaštvo je na svojem zborovanju v ponedeljek izdalo parolo, da bo motilo predavanja toliko časa, dokler se tečaj ne sistira. V spomenici na vojno ministrstvo je dijaštvo utemeljilo svojo upravičeno zahtevo. Sklenilo se je tudi, prirediti v tork demonstracijski sprevod pred vojno ministrstvo. Ko pridejo slušatelji v tork zjutraj pred šolo, dobijo zaprt vrata in na njih rektorjev razglas, da se predavanja, vaje in izpiti za nedoločen čas sistirajo. Ta ukrep rektorja dr. Panzerja je duhove zelo razburil. Zahtevali so, da se vrata odpro in prekličje sistiranje

predavanj. Ker jim niso ugodili, so s silo vdrli vrata in napolnili avlo do zadnjega kotička. Bilo je do 800 dijakov. Ponovno so zahtevali od rektorja, da se šola zopet otvori in odpravijo tečajji, ki škodujejo ugledu visoke šole. Nemir je postajal vedno večji, dasiravno je skušal rektor pogovoriti slušatelje, naj bi se razšli in mirno počakali nadaljnjih odredb. Med tem je prikorakalo vzadaj na vrt vojaštvo, močno dve stotnjici. Pred šolo in v sosednjih ulicah je bilo vse polno policije s petimi policijskimi komisarji. Ko je zvedelo dijaštvo za te vojaške priprave, je izjavilo, da ne zapusti prej avle, dokler se jim za trdno ne obljubi, da se tečajji prelože; umaknejo se le sila. Vojaška uprava je nato prepovedala dijaštvo uporabo visoke šole, z eno besedo, vojno ministrstvo, čigar last je šola, je odpovedalo prostore, prostih akademskih tal ni bilo več. Toda dijaštvo se tudi na to odredbo ni hotelo umakniti. Okoli 11. ure se pripelje na šolo »feldcajgmajster« Wikullil, ki je dal vojaštvu povelje, šolo z orožjem izprazniti. Ko so videli slušatelji vojaše z nasajenimi bajoneti, so se še bolj razvneli in razburili, pobili in ruinirali so vse, kar je bilo mogoče, v avli: table, portirjevo hišico itd. V kratkem času je bila avla prosta dijakov, a polna vojakov. Policija je aretirala okoli 20 dijakov, nekaj je bilo lahko ranjenih. Dijaštvo je bilo oropano svojih akademskih tal, kjer bi lahko zborovalo in se pomenilo o nadaljnjih korakih. Popoldne ob dveh se je zbralo na univerzitetni rampi in prosilo po deputaciji univerzitetnega rektorja, naj mu dá dvorano za zborovanje, kar pa je odklonil.

O svojem bodočem postopanju se je slušateljstvo posvetovalo v neki dvorani v XVIII. okraju.

Ker je konec semestra itak blizu, se pričakuje, da se semester zaključil in tako onemogoči nemire. Čuje se tudi, da namerava rektor dr. Panzer odstopiti, ker ga je dijaštvo izžvižgalo in mu s tem dalo nezaupnico.

Dnevne novice.

— **Hrvaška narodna mladina protestirala proti laškemu nasilstvu v Trstu.** 10. t. m. zvečer je priredila na zagrebškem vseučilišču hrvaška narodna mladina shod, da protestira proti dogodkom na Revoltelli v Trstu. Sklenili so resolucijo, ki izraža simpatije Hrvatim in Slovincem v Trstu. Po shodu so nameravali dijaki prirediti po mestu manifestačni izpoved, a je policija pred vseučiliščem dijake razkropila. Posamezne skupine so pa le po Zagrebu manifestirale. Policija je večkrat nastopila in zaprla vhode v gornje mesto. Dijaki so hoteli po deputaciji izročiti banu resolucijo shoda, a tega niso mogli izvesti, dasi je ban izjavil, da deputacijo sprejme.

— **Shodi Slovenske Ljud. Stranke.** Košana, 10. marca. Posl. Gostinčar je imel v nedeljo, dne 8. t. m. vol. shode v Šmihelu, na Kalu in v Neverkah, v ponedeljek pa v Košani, Čepeljah, Zgor. Košani in na Suhoriji, v tork dopoldne pa v Ovčjem. Vsi shodi so bili razmerno dobro obiskani ter so se izvršili na splošno zadovoljstvo zborovalcev. Liberalni kričači v Zgor. Košani so pihali jeze in se branili liberalizma z vsemi silami. Toda ta pečat jim je bil jasno potisnjen na čelo.

— **Škandal.** Grof Bobrinski brez hujskanja ne more živeti. Pametni Avstrijci in pametni Rusi si žele miru, grof pa sklicuje v Peterburg zopet shod zoper »kruto preganjanje, kateremu so pravosl. Rusini v Avstro-Ogrski izpostavljeni.« Te tožbe so morebiti nekoliko upravičene, kolikor se tiče Rusinov na Madjarskem, toda to reč lahko sami v monarhiji opravimo. Intervencije Rusije pa prav gotovo nič ne rabi, naj se madjarskim Rusinom godi, kakor se hoče, ker ima prav Rusija najmanj povoda jemati Rusine v zaščito. Danes je sto let, kar se je rodil največji ukrajinski pesnik in rodoljub Taras Ševčenko, ki je bil v svojem življenju od ruske oblasti enkrat 10 let, v drugič pa 2 meseca v trdnjavi zaprt, samo zato, ker je s pesnimi budil malorusko rodoljubje. Zdaj pa je ruski minister za notranje reči Maklakov »svetovalec« oblastem, naj »šumne« proslave v čast Ševčenku prepovedo, kakor tudi imenovanje ulic po pesniku, nabiranje fondov in ustanovitev štipendij njemu v čast, svetni sinod pa je celo duhovnikom zabranil brati posmrtnice za »raba božjega Tarasa«. Ne očitamo ničesar ruskemu narodu, saj se mnogi poslanci za Ukrajince, ki kljub temu, da štejejo 30 milijonov, nimajo nobenega poslanca v dumi, zavzemajo, pač pa treba odločno zavračati rusko vlado in grofa Bobrinskega, ki za njo stoji, da hočejo Avstrijo učiti postopanja nasproti Malorusom, ko pa ruski mogotci sami ta narod tlačijo in mu še ljudskih šol v materinem jeziku dati nočejo. Čudno je, da vseslovani Bobrinskijeve vrste ne

videvajo, kako taka politika ravno slovanski stvari največ škoduje. Nemci in Madjari se morajo kar topiti veselja, ko vidijo, kako se med Rusi, Poljaki in Rusini ustvarja čim večje nasprotstvo, ki je le nasprotnikom vseh teh treh narodov in sploh vseh Slovanov v korist. Če Bobrinski tega ne razume, pa naj s svojimi vseslovanskimi frazami, ki jih je časih tudi po jugoslovanskih deželah stresal, slepi svoje »rabe božje« po Ruskem, avstrijske Slovine naj pa pri miru pusti. Mi zahtevamo v Avstriji pravic zase, pa se zato potegujemo tudi za to, da Rusija da Poljakom in Ukrajincem, kar jim gre. Če pa tega noče, naj sama gleda, kam bo s tem prišla, le shodov za »osvobojenje avstrijskih Slovanov« naj potem ne pričuje, da se ji avstrijski Slovani ne bomo smejali. Pa še celo v času ne, ko je vse tako napeto, da govori nepremišljenih fanatikov lahko zanete požar po celi Evropi.

— **Nadzorovanje izseljevanja.** Notranje ministrstvo je s 1. dnem meseca marca ustanovilo centralni urad za nadzorovanje izseljevanja. Organi tega urada imajo pravico od vsakega tu- in inozemca zahtevati, da se izkaže, kdo je in s čim se preživlja. Pazili bodo, da se ne bo kršila vojaška dolžnost in ščitili izseljence pred izrabljanjem.

— **Oboroževanje v Rusiji.** »Pester Lloyd« prinaša daljši članek prav pomirljivega značaja zaradi oboroževanja v Rusiji. Da se Rusija pripravlja na vse mogoče eventualnosti, je samoobsebi umevno, ker isto delajo tudi vse druge države. Vsa oboroževanja se pa da tolmačiti na dve strani: more se smatrati kakor obramba, da država ohrani, kar ima, ali pa kakor grožnja. Kateri nazor prevladuje, to je pa vedno odvisno od vsakokratnega političnega položaja. Mi smo pisali že pred 2 tedni v tem zmislu, da ne preti od Rusije nobena neposredna nevarnost; ravno tako piše sedaj oficijozno »Pester Lloyd«, — dokaz, da je bilo naše mnenje pravo.

— **Umrla** je 9. t. m. gospa Angela Konda, soproga g. župana Iv. Konda na Prapročah, občina Črešnjevci v Belokrajini.

— **Vojni minister proti dvoboju.** Skupni vojni minister je poveljstvom vseh čet poslal naredbo, s katero se novno urejuje delokrog častnih razsodišč. Le-ta imajo razsojati o predloženih jim vprašanjih, zabranjeno pa jim je stranke k dvoboju napatiti. Nasprotno je dolžnost častnih razsodišč, prizadevati si za mirno poravnavo častnih sporov in kolikor mogoče odvracati rešitve z orožjem, česar do zdaj niso vedno in povsod delala.

— **Umrl** je dijak VII. gimnazijskega razreda Jožef Ajdovc iz Naklega. Pogreb je bil danes v Naklem. N. v. m. p.!

— **Najden mrtvec.** Iz Medvod: Včera so našli v šupi pri Malenšku Mesarjevega Petra iz Studenč mrtvega. Vzrok je najbrže »ta grenki«.

— **Za mrtvega proglašeni** morilec svojega brata Martin Rogelj iz Pekla pri Trebnjem je od ljubljanske policije aretirani. Pripeljali so ga v Trebnje in tod v okrožno sodišče v Rudolfovo. Na Miklavžev večer leta 1873. je svojega starejšega brata Jožefa, ki imel dobiti posestvo, ponoči spečega v postelji napadel. Udaril ga je s polenom po senu in ga pustil. Čez nekoliko časa, ko je že umiral, ga je parkrat udaril po glavi. Na hrbtu ga je odnesel potem v pol ure oddaljeni kraj »prepad«. Tam ga je vrigel v prepad, zraven prepada pa pustil njegovo obleko. Na Velikonočni ponedeljek leta 1874. so našli obleko in potem tudi ubitega brata Jožefa. Ko je to Martin Rogelj doznal in so ljudje hoteli po orožnike, se je izgubil v gozd in od tega časa izginil. Domnevalo se je, da si je vzjel življenje. Proglasili so ga za mrtvega. Letos pa se je pojavil v ljubljanski bolnišnici. — Misli je, da ne bo okreval. Povedal je svoje pravo ime Martin Rogelj. Rogelj skesano vse prizna, pove, da je to storil iz dobičkaželjnosti, da je dobil grunt. Ker ga pa je vest vedno bolj pekla, je povedal pravo ime in hoče kazni prestat. Brata Jožefa bo sodišče ekshumiralo. Morilec ne pride pod obtožbo umora, temveč radi težke telesne poškodbe, če je bil med tem časom sodnijsko kaznovan. Tudi dosmrtna ječa ali smrt na vislcal je izključena, ker je med tem časom minulo že nad 20 let. — Po zakonu utegne biti kaznovan z ječo 5 do 10 let.

— **Slovensko-hrvatska železniška zveza.** Hrvatski listi poročajo, da se namerava na progi Karlovec—Reka položiti drugi tir, ker se upa, da se bo promet z Reko vsled zveze s Kranjsko in Dunajem potom belokranjske železnice zelo pomnožil.

— **Nadporočnik Elsner,** ki se je, kakor smo včeraj poročali, ubil pri zrakovnem poletu na letališču pri Aspernu, je oni letalec, ki je na svojem poletu Dunaj—Gorica prvi preletel naš Triglav v višini 3000 metrov.

— **Razprava proti »Balkanu«** se je čeraj v Zagrebu zopet začela. Obtoženi so člani ravnateljstva te goljufive zadruga in sicer: Albini, Oblak, Družič, Pernar, pl. Agić in Vrkljan. Veščaki so konstatali, da je bila zadruga leta 1911. pasivna s 311.850 K. Posmrtnine je brez ozira na bolezen, za katero je kdo umrl, izplačevala. Knjige so bile v največjem neredu.

— **Iz ljudskošolske službe.** Logaški okraj: Namesto obolele učiteljice Ane Prudič je za suplentinjo na ljudski šoli v Cerknici (okraj Logatec) imenovana bivša suplentinja v Harijah Ivana Zwölf; namesto Ivana Pristov, ki je imenovan za provizoričnega učitelja v Postojni, pride na šolo v Begunjah kot suplentinja učit. supl. Justina Kavšek. — Kočevski okraj: Bivši suplent v St. Mihelu pri Novem mestu Ivan Trošt je imenovan za prov. učitelja na šestrazrednici v Loškem potoku. — Krški okraj: Namesto obolelega učitelja Jožefa Breznikar je za suplentinjo na Raki imenovana Valentina Tepina; namesto nadučitelja Karola Rostohar, ki je pridelen v službovanje v Cerkljah, pride na šolo v Vel. Trn kot suplentinja dosed. proviz. učiteljica v Sv. Križu Marija Kovač. Absolvirana učiteljska kandidatinja Rozalija Mejak je imenovana za provizorično učiteljico na novoustanovljenem paralelnem razredu na ljudski šoli v Mokronogu. — Novomeški okraj: Namesto obolelega nadučitelja Antona Sila pride kot suplentinja na ljudsko šolo v Brusnicah Štefanija Pavlič in namesto obolele učiteljice Marije Arh pride suplirat v Birčno vas bivša suplentinja v Brusnicah Angela Gradišar. — Postojnski okraj: Na mesto pokojnega učitelja Mihaela Mežan je za proviz. učiteljico v Orehku imenovana bivša suplentinja Ivana Čeč, za proviz. učiteljico na dvorazrednici v Harijah suplentinja Ivana Justin, za proviz. učiteljico na trirazrednici v Slavini supl. Marija Komar in za prov. učitelja v Postojni dosedanji učit. suplent Ivan Pristov.

— **Nagloma je umrl** v Celovcu knjigo-tržec J. Heyn.

— **Detomorilka?** Te dni so v Dolu, sodni okraj Brdo prišli in izročili sodišču neko posestnico, ker je osumljena, da je izvršila detomor.

— **Smrtna nesreča v gozdu.** 13letni posestnikov sin Jakob Mikelj iz Boh. srednje vasi je te dni pri napravljanju stelje zdrsnil po strmini 50 m globoko in obležal v jarku; prenesli so ga domov, kjer je v par urah umrl.

— **Dva otroka zgorela.** V Trzinu je žena čevljarskega pomočnika Sedeja pustila dva svoja otroka sama doma. Predno je šla od doma, je žena pripravila na ognjišču drva, da takoj zakuri, ko se vrne domov. To sta pa ob njeni nenavzočnosti preskrbela otroka. Ko sta otroka skakala okoli ognja, je iskra padla na obleko enega otroka in jo vžgala, tudi drugi otrok je bil kmalu v ognju. Starejši, štiriletno dekletce je dobilo take opekline, da je takoj umrlo, triletno Amalijo Sedej so pa prepeljali v deželno bolnico, kjer imajo pa tudi jako malo upanja, da bi ji rešili življenje.

Zadnje vesti.

PARLAMENTAREN POLOŽAJ.

Dunaj. »Deutschböhmisches Korrespondenz« poroča, da ima ministrski predsednik grof Stürgkh vsa pooblastila, da glede na pesimističen položaj v zbornici vse potrebno ukrene. Na sklepe vlade pa se seja poslaniške zbornice v četrtek ne bo učinkovala, ker hoče dati vlada strankam še en teden časa, da se pogajajo. Če se ovire v tem času ne odpravijo, se zbornica takoj odgodi. Z ozirom na bodoče zasedanje delegacij za vlada zasedanje zbornice šele zaključiti, ko bodo delegacije svoje delo dokončale. Stoji pa že danes, da se eventualno namerava vlada dati brez parlamenta do jeseni in da bodo šele potem zopet zbornico sklicali. Če bi pa tudi jeseni zbornica ne zborovala, jo namerava vlada razpustiti in se bodo meseca februarja prihodnjega leta vršile nove volitve v državni zbor. Češki agrarci izjavljajo, da z obstrukcijo ne prenehajo.

VOHUNOV NI KONCA.

Krakov. Tu so prijeli zopet nekaj visokošolcev, ki so vohunili v korist Rusiji.

ALBANSKI MINISTRSKI PREDSEDNIK KONFERIRA.

Dunaj. Prvi albanski ministrski predsednik Turkan paša je konferiral tu z avstrijskim zunanjim ministrom in tukajšnjim laškim poslanikom, nakar se je odpeljal v Trst, odkoder se vrca v Drač.

BIVŠI KOROŠKI DEŽELNI PREDSEDNIK NEVARNO OBOLEL.

Dunaj. Bivši koroški deželni predsednik Robert baron Hein je na Dunaju nevarno obolel. Prevideli so ga s sv. zakramenti za umirajoče.

STAVKA KROJAŠKIH POMOČNIKOV V CELOVCU.

Celovec. Tukajšnji krojaški pomočniki so pričeli štrajkati.

DEMONSTRACIJE NA ŽIVINO-ZDRAVNIŠKI ŠOLI.

Dunaj. Demonstracije dijaštva trajajo dalje. »Bummla« se je udeležilo danes več kot 1000 akademikov. Vse dijaštvo je izreklo slušateljem živino-zdravniške šole svoje simpatije in podporo. Dijaštvo bo vztrajalo do zadnjega.

RAZREDNA LOTERIJA.

Dunaj. Pri žrebanju 5. razreda državne loterije je 50.000 K zadela številka 14.830, 10.000 K št. 84.134, 5000 K št. 5408 in 82.209, 2000 K pa številke: 5207, 62.954, 91.206, 92.518, 3838, 14.015, 16.892, 18.640, 23.537, 27.931, 31.341, 41.417, 51.790, 56.356, 60.510, 61.463, 63.208, 76.933, 77.037, 78.099, 80.401, 97.552, 97.631, 98.739. — Veliko dobitkov je tudi po 1000 kron.

POSLEDICE AFERE SVIHA.

Praga. Vsled afera Sviha je stališče policijskega predsednika Krikave in šefa državne policije Chluma zelo omajano.

ZOPET ŠPIJONAŽA.

Dunaj. Pred dunajskim garnizijskim sodiščem je bil danes nadporočnik 4. huzarskega polka, Artur Jacob, obsojen v degradacijo in v težko poostreno ječo 17 in pol leta. Nadporočnik je bil v zvezi z ruskim vojaškim atašejem. Pri hišni preiskavi so našli pri njem mnogo obtežilnega materijala.

BAN KANDIDAT.

Ban baron Skerlec je sprejel kandidaturu za saborsko nadomestno volitev v L. zagrebškem okraju.

NOVA LADJA.

Trst. Tu so danes spustili v morje novo Lloydovo ladjo »Hungarijo«.

PO VOLITVAH V SOBRANJE.

Sofija. Ministrski predsednik Radoslavov dela na to, da pridobi agrarce za vladno koalicijo, ker sam s svojo večino ne bo mogel vladati. Ali agrarci v koalicijo vstopijo, pa je še popolnoma neznan.

RUSI PROTI AVSTRJI.

Peterburg. Menčikov objavlja članek, v katerem pravi, da tvori Galicija naraven del Rusije, ki ne more trpeti izgube toliko ruskega naroda. Vojni minister naj noč in dan dela priprave za vojsko.

NORE ŽENSKÉ.

London. Sufrageta Mary Richardson je v narodni galeriji razrezala slovečo sliko »Venere z ogledalom« od Velasqueza.

London. V Nottinghamu so sufragete zažgale vladno palačo.

ZUNANJA POLITIKA FRANCIJE.

Pariz. Ob razpravi francoske zbornice dne 10. t. m. o zunanjem proračunu je izjavil min. predsedn. Doumergue, da postopa Francija v vseh vprašanih sporazumno s prijatelji in zavezniki Francije. Razmere z zaveznicami Rusijo in s prijateljico Anglijo so se utrdele, kar jamči za evropsko ravnotežje in za mir. Francija dela na to, da izbrisi sledi balkanske vojske. Obiski princa Wieda v šestih glavnih mestih dokazujejo voljo, da ostane Albanija neodvisna. Hvalil je modro postopanje Rumunije, ki tvori važen faktor miru na Balkanu.

SILOVIT POTRES V PITLISU IN V AHLATU. — 142 HIŠ PORUŠENIH.

London. Potres je pretresel mesti Pitlis in Ahlat. V Ahlatu je podrl potres 142 hiš.

MED ARNAVTI ZOPET VRE.

Zagreb. »Agrarier Tagblatt« poroča: Ob srbski meji pri Debru se zopet Arnavti v velikanskih množicah zbirajo. Tudi ob grški meji se Arnavti zbirajo. Vsak poizkus arnavtskih čet prekoračiti mejo, se bo odločno zavrnil, ker so tako Grki kakor Srbi pripravljene za vsak slučaj. Srbska vlada se bo v bodoče v vseh zadevah, ki tičejo varnost meje, obračala naravnost na vlado albanskega vladarja.

VENISELOS O VSTAJI EPIROTOV.

Atene. V seji grške zbornice je odgovarjal Venizelos govornikom opozicije glede na Epir. Izvajal je: Interesi Grške so kolidirali z interesi Srbije, ki je bila prisiljena, da se je podvrgla, kar so sklenile velesile. Grška je imela in ima nadvlado v Egej. morju in jo tudi obdrži. Rusija je vedno, osobito v zadnjih dveh vojskah, toplo podpirala interese Grške. Albanija se kljub omejenim diferencam lahko zanaša na odkrito prijateljstvo Grške in Srbije.

NOVA BALKANSKA ZVEZA.

Belgrad. Znani rumunski politik Take Jonescu je došel v Belgrad, iz Belgrada pa potuje v Solun. Potovanje je velike politične važnosti, ker pripravlja ustanovitev nove balkanske zveze.

SMRT ZRAKOPLOVCA.

London. Stotnik Donwer je padel z aeroplanom iz višine 700 metrov in obležal mrtev.

NOVO ITALIJANSKO MINISTRSTVO.

Rim. Sonino je izjavil, da prevzame vlado, ako se razpiše nove volitve.

DOGODKI V EPIRU.

Atene. Grške čete so kolonijo izročile Albancem.

DOGODKI V MEHIKI.

Mehika. Vstaši so bili hudo poraženi in imajo okoli 1000 mrtvih.

Ljubljanske novice.

Ij Nocoj ob pol 8. uri se vrši frančiškanski koncert, konec ob 9. uri. Slavno občinstvo je vljudno naprošeno, da pride pet minut pred pričetkom v cerkev. **Vstopnic je še dovolj na razpolago** in se dobé v predprodaji do 6. ure zvečer v »Katoliški bukvarni«, od 7. ure dalje pa pred obema stranskima vhodoma v frančiškansko cerkev, in sicer na Miklošičevi cesti in pred porto (stopnice pri sv. križu). Glavna vrata ostanejo za vhod zaprta. — Sodelujejo: Gosp. glasbeni ravnatelj Rud. pl. Weis-Ostborn, g. prof. Adolf Robida, pevski zbor frančiškanske župne cerkve in orkester godbe pešpolka št. 27. Dirigent: P. Hugolin Sattner. — Spored: 1. E. Hochreiter: Salve Regina, za mešani zbor in orgle. — 2. J. Rheinberger: Kyrie in Gloria iz C-dur maše, za zbor in orkester. — 3. F. X. Engelhard: »Brezmadežna«, pesem za zbor in orgle. — 4. J. Rheinberger: »Passionsgesang«, za zbor in orgle. — 5. P. H. Sattner: »Kdo je ta?«, tenorsolo iz oratorija »Assumptio«, poje g. prof. Adolf Robida. — 6. P. Griesbacher: »Tristis est anima mea«, zbor à capella. — 7. J. B. Foerster: »Stabat Mater«, za zbor in orkester.

Ij **Socialno-politični tečaj S. K. S. Z.** se vrši danes, v sredo 11. t. m. od 7.—8. zvečer. — Pridite v obilnem številu!

Ij **Za ženski oddelček S. K. S. Z.** je bil na zadnjem občnem zboru izvoljen sledeči odbor: Predsednica Ivanka Zakrajšek; podpredsednica Helena Ložar; tajnica Elza Oblak; blagajničarka Pavla Vider; odbornice: Katarina Černič, Ana Jakopič, Ivanka Vreček, Ivanka Švajger, Katarina Jakopič, Marjeta Sadar, Mimi Lekan, Marija Kurnik, Marija Debelak, Manca Mehle.

Ij **Šentpetersko prosvetno društvo** vabi k predavanju, katero bo v četrtek ob pol 8. uri v društvenih prostorih. Predava ravnatelj slovenske trgovske šole G. B. Remec.

Ij **Seja Zveze Orlov in Kranjske podzveze** je v četrtek točno ob 6. uri zvečer v posvetovalnici K. T. D. Nujno in važno!

Ij **Dijaški izlet k Adriji.** Vpoštevale željo, izraženo iz srednješolskih krogov, je odbor ljubljanske krajevne skupine avstrijskega mornariškega društva v svoji seji dne 3. t. m. sklenil, da kakor leta 1912. priredi tudi letos dijaški izlet k Adriji. Pripravlja se izlet v našo vojno luko Pulj. Krasni spomeniki stare rimske kulture, kakor amfiteater, pa tudi vsakovrstne zanimivosti moderne Pulje, posebej vojni arzenal in vojne ladje, bodo gotovo nudile naši ukaželjni mladini v obilici gradiva, da si razširi svoje duševno obzorje. Iz Pulje bodo izletniki poleteli k bližnjim, vsled svojega mlagega podnebja svetovnoznanim Brionskim otokom. Kot udeležniki izleta se sprejmo učenci višjih razredov srednjih šol na Kranjskem in učiteljica v Ljubljani, kakor tudi ljudskošol. učitelji in učiteljice. Natančneje podrobnosti se bodo še določile. Odbor se ne bo strašil nobenega truda, da priredi ta izlet pri kolikor možno nizkih stroških za udeležence in računa pri tem na podporo vseh plemenitih prijateljev naše mladine.

Ij **Kinematograf in šole.** Piše se nam: C. kr. okrajni šolski svet je svojčas prepovedal dijakom in učencem ljudskih šol obiskovati predstave v kinematografu. Sedaj je pa prepoved ublažil v toliko, da smejo dijaki in šolarji v kinematograf, toda le k nepohujšljivim in poučnim predstavam. Do tu vse v redu. Sedaj si pa oglejmo praktično stran. Kadar je dan namenjen šoli, iz katere naj gre mladina na zabavo v kinematograf, takrat odpade v to »poučno« svrhu ura šolskega pouka. Ni dovolj, da otroci moledujejo starše z vsemi mogočimi prošnjami za »zeksarje« za kinematograf — večkrat ni za

kruh — ampak se tudi v šoli, no recimo »želi«, da se udeležijo predstave. Pa menda se ja ne gledajo neobiskovalci od strani učiteljstva po strani. In take »poučne« predstave si bo pač vsak kinematograf preskrbel vsaj vsak teden enkrat; saj v Ljubljani dovolj šol, ni vrag, da bi se ne obneslo. In te »želje« naj trpe celo leto, pa je vzeti staršem najmanj 10 do 12 kron iz žepa, namesto da bi nabavili za ta denar otroku čevlje ali kaj drugega potrebnega. In hasek od tega? Uro manj pouka in manj denarja! Kaj neki pomaga dijaku, ako vidi, kako se tiger in lev koljeta, ali ako vidi kako ameriansko kačo, ko čaka na plen itd. Vse to se vidi na raznih slikah, ko jih je vendar povsod dovolj na razpolago. Saj jih imate v vsaki šoli. Na eni strani delujejo proti ustanovitvi kinematografov, na drugi jih pa podpirajo. Kakor žganje in tobak. Če že pač mora vse to biti, pa naj se vsaj ne »želi«; to je namreč prava želja prizadetih staršev. Toliko za danes. Dijaki imajo že itak preveč zabav, le za pouk se malo zmenijo. Pošiljajte jih rajše v muzej! Izleti, potovanja, nogometne igre, ki so že marsikoga spravile iz šole, plesi, streljanje in Bog si ga vedi kaj še — vse to vzame čas in denar, in ko končajo, pa so češče praktično za nič. Ko tega ni bilo, so prišli iz šol učenjaki, in danes? Ali ni res? Toliko za danes, drugič malo natančneje.

Ij **Umrla** je gospa Katarina Jagodič-Tekavec, rojena Demšar.

Ij **Umrla** so v Ljubljani: Marija Robida, bivša kuharica, 78 let. — Peter Pogačnik, posestnikov sin, 13 let.

Ij **Slovensko deželno gledališče.** Na večstransko zahtevo, zlasti občinstva z dežele, se ponovi v nedeljo popoldne v slovenskem gledališču tretjič in zadnjič v sezoni velika narodna igra »Naši bahačiči«. Igra je izborno uspela in splošno ugajala. Tudi časopisi so prinesli o njej laskave ocene. — Zvečer se predstavlja na odru noviteta »Čez leto dni« (Als ich widerkam). To izvrstno veseloigro sta spisala tudi naši gledališki publiki dobro znana nemška pisatelja O. Blumental in F. Kadelburg.

Ij **Društveni orkester**, sestavljen iz 15 moč prejšnje »Slov. Filharmonije«, se je minoli teden poslovil od Ljubljane, ker so njegovi člani sprejeli angažma v Šibeniku in se tje preselili. Kakor je slišati, bo orkester čez poletje igral v Šibeniku in Zadru, oktobra se pa vrne v Ljubljano.

Ij **Kinematograf Ideal** v Ljubljani bo predvajal od petka 20. do četrta 26. marca življenje in trpljenje Jezusa Kristusa. Predstave bodo vsak dan ob pol 11. uri popoldne, ob 1., pol 3., 4., pol 6., 7. in pol 9. uri zvečer, vstopnina od 70 vinarjev do 1 K 90 vin. Niče naj bi ne zamudil ogledati si to prekrasno delo, o katerem pišejo vsi časopisi mest, kjer se je dosedaj predvajal, najlaskaveje ocene. Kdor je videl le enkrat prizore: Marija ob vodnjaku, beg v Egipt skozi puščavo, Jezus hodi po morju, Ecce homo, temu bodo ostali utisi, kateri se mu ne bodo nikdar izbrisali iz spomina. Predstave bodo trajale po poldrugo uro.

Ij **Za obrežne zidove na št. Peterškem nasipu** je treba velikih količin peska in cementa; podjetnik Zupančič dobavi dan na dan po 50 voz peska. Vsega peska bo treba 20.000 kubičnih metrov in približno toliko ostalega betonskega materijala.

Ij **Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb** v sodnem okraju Ljubljana vabi na svoj redni letošnji občni zbor, ki bo dne 26. marca t. l. popoldne ob 6. uri v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani s tem-le dnevnim redom: 1. Poročilo odbora in računskih preglednikov. 2. Volitev sedmih odbornikov in dveh namestnikov. 3. Volitev dveh računskih preglednikov. 4. Slučajnosti. — Ako ta društveni zbor ne bi bil sklepčen, vrši se uro pozneje drugi občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih odbornikov.

Ij **Dva prisiljenca pobegnila.** Od dela pod Tivolijem je pobegnil prisiljenec Matvez Arhar, star 32 let, pristojen v Staro Loko pri Kranju. Od dela na Kodeljevem je pa pobegnil 21 let stari prisiljenec Leopold Svoboda, pristojen v Meran na Tirolsko.

Ij **K nesreči na ljubljanskem Gradu.** Kakor smo poročali, je te dni padel čez

razvaline utrdb na Gradu neki 15letni dijak in si zvinil roko. Ker se na planoti na teh razvalinah ob lepem vremenu igra dostikrat na stotine otrok, je pravi čudež, da se ne zgodi več in večjih nesreč, nego je bila zadnja. Nujno bi bilo želeti, da bi se na planoti ob robu zidu napravila varnostna ograja.

Ij **Pisarna pisarniškega ravnatelja Mestne hranilnice ljubljanske** se do 2. marca t. l. dalje nahaja v drugem nadstropju hranilnične palače, dohod skozi hranilnične prostore; pisarna Kreditnega društva te hranilnice pa se od istega dne dalje nahaja nasproti dosedanji pisarnici.

Mnenje gospoda dr. A. Satterja v Sv. Križu.

Gospod J. Serravallo Trst.

Rad potrjujem, da predpisujem vaše izborni železnati kina vino Serravallo že vrsto let sem.

Sv. Križ, 24. aprila 1911.

Dr. Satter.

Brez vsakega posebnega obvestila.

Tužnega srca javljamo vsem sorodnikom in znancem žalostno vest o smrti naše iskreno ljubljene matere, oziroma stare matere in tašče, gospe

Katarine Jagodic-Tekavec rojene Demšar

ki je dne 10. t. m. ob pol 3. uri popoldne, previdena s sv. zakramenti mirno in udano v Gospodu zaspala. Truplo preblage pokojnice se bo v četrtek 12. t. m. ob 3. uri popoldne slovesno blagoslovilo, ter se iz hiše žalosti, Radeckega cesta št. 9 prepeljalo k sv. Križu k večnemu počitku. Sv. maše zadušnice se bodo darovale v raznih cerkvah.

Ljubljana, dne 10. marca 1914.

Zalujoče rodbine: Butcher in Leske.

819

Jajca za valenje

zajamčeno čistokrvnih premljskih

sulmtalskih kokošij

po 30 v komad oddaja graščinsko oskrbništvu Freudenau pošta Gmurek, Štajarsko. 799

Zahvala.

Povodom smrti mojega soproga se najtopleje zahvaljujem vsem sorodnikom in prijateljem pokojnega, za izkazano mi sožalje. Najlepša hvala pa vsem gg. obrtnikom, ki so pri pogrebu sodelovali in spremili rajnega v najlepšem številu k večnemu počitku.

Na Vrhniki, dne 11. marca 1914.

823 Marija Štular.

Alojzij Maggioli

kurat v Plezzo (pošta Creto, Tirolsko) je bil po tinkturi za želodec lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani, Dunajska cesta, ozdravljen trdovratnega črevesnega katara; to sredstvo je pomaglo mnogim njegovim znancem do zopet dobljenega zdravja. Steklenica 20 vinarjev.

Naročila sprejema lekarna G. Piccoli, Ljubljana.

Izjava.

Podpisani Hugon Uhliř, inženir v Ljubljani preklicujem in obžalujem, da sem se izražal o dinamo-stroju, ki ga je dobavila tvrdka Vojnović & Co. v elektrarno v Cirknem, da je star, oz. manj vreden, ker sem se prepričal, da je stroj nov in se ga more šteti med najnovejše tipe.

Tudi se tvrdki Vojnović & Co. v Ljubljani zahvaljujem, da je odstopila od kazenskega preganjenja.

Ljubljana, dne 7. marca 1914.

Ing. Hugon Uhliř, Ljubljana.

Zahvala.

Ob prebridki izgubi našega iskreno ljubljenega predobrega soproga, sina, očeta, starega očeta, brata, svaka, gospoda

Ljudevita Ševarja

došlo nam je od vseh strani toliko tolažilnih izrazov sočutja pismeno in brzojavno, da nam ni mogoče se vsakemu posebej zahvaliti. Zato se tem potom vsem najiskrenejše zahvaljujemo. Posebno zahvala še preč. duhovščini iz Cerknice, Starega trga, Unca, Slavine, nadalje p. n. izobraževalnemu društvu, slav. načelstvu županstva občine Rakek in Cerknica, sl. okraj. cest. odboru cerkniškemu, sl. okraj. šolskemu svetu, šolskemu vodstvu, učiteljstvu in šolarjem na Rakeku, sl. uradništvu in uslužbencem južn. železnice ter nje načelniku, bl. g. Fortiču, kateremu dolgujemo za prvo uteho in tolažilno pomoč še posebno zahvalo, sl. pevskemu zboru „Sloboda“ za ganljivo petje pred hišo in na grobu, sl. c. kr. žandarmeriji, sl. oddelku požarne straže, sl. uradništvu knez Windischgraetzovega urada v Planini, sl. avtomobilni družbi, cenj. soobčanom ter vsem gospodom in gospe, prijateljem, znancem, ki so prehiteli od blizu in daleč izkazati zadnjo čast pokojniku. Lepa hvala vsem gg. rediteljem sprevoda, lovcev za častno spremstvo in zadnji lovski blagor in salve. Hvala lepa za častno spremstvo ob krsti vsem občanom, nositeljem sveč, in vencev. Hvala lepa vsem darovateljem prekrasnih vencev in šopkov, kakor tudi vsem društvom in odposlancem. Posebno zahvalo izrekamo bl. g. dr. Drgancu za njega res človekoljubno požrtvovalnost, s katero mu je lajšal bolečine do zadnjega diha, istotako č. ss. usmiljenkam in strežniškemu osebju, ter g. Jos. Turku za oskrbo sprevoda. — Bog plačaj vsem!

Rakek, dne 10. marca 1914.

Zalujoče rodbine:

Ševar, Lavrič, Gornik, Fišer.

818

Oddaja stavbe

po minuendolicitaciji štirirazrednega šolskega poslopja na Bizeljskem, okraj Brežice se ne bode 15. marca 1914 vršila, in se je na nedoločen čas prestavila.

Krajni šolski svet na Bizeljskem

dne 18. marca 1914.

Načelnik: Franc Balon.

813

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 10. marca 1914.

Pšenica za april 1914	12 55
Pšenica za maj 1914	11 34
Rž april 1914	9 48
Rž za oktober	8 70
Oves april 1914	7 70
Oves za oktober	7 75
Koruza za maj 1914	6 89
Koruza za julij 1914	6 91

Svarilo.

Podpisani naznanjam cenj. odjemalcem in naročnikom, da sem gosp. Ivana Ješe-ta odpustil iz moje službe kot računovodjo, torej ni več upravičen zame sprejemati kaka naročila ali pisma ali kake denarne vrednosti. 825

Ljubljana, 10. marca 1914.

Tomo Bricelj, stavbeni in pohišt. pleskar, Dunajska cesta šte. 16.

Razpis službe tajnika pri „Hranilnici in posojilnici“ v Kamniku (Šutna).

Prošnje naj so opremljene s potrebnimi sprčili o predizobrazbi, dosedanjem službovanju in vedenju.

Prošnje je vložiti do 25. marca t. l.

Nastop službe kakor hitro mogoče. Plača po dogovoru. Pri oddaji službe si pridrži odbor prosto roko.

Kamnik, dne 10. marca 1914.

817

Načelstvo „Hranilnice in posojilnice“.

Nogavice in druge pletenine, dalje perilo, ovratnike in v to stroko spadajoče blago dobite najceneje v specialni trgovini

A. & E. Škaberné Mestni trg 10

Solidna posrežba!

Velika izbira!

Vabilo

na

redni občni zbor I. ljublj. delav. konsumnega društva

registrovane zadruga z omejeno zavezo

ki se bo vršil

v nedeljo dne 29. marca 1914 ob 10. uri dopoldne v društvenih prostorih, Kongresni trg št. 2.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva. — 2. Odobritev letnih računov. — 3. Volitev odbora. — 4. Slučajnosti.

K občni udeležbi vabi odbor! — Posebna vabila se ne bodo izdajala.

BILANCA.

Aktiva	K	h	Pasiva	K	h
Vrednost blaga	66.451	—	Deleži članov	27.605	70
Terjatve na blagu	31.211	22	Posojilo Deželne banke na hiši		
Vrednost dveh hiš	57.126	60	Zaloška cesta 15	18.619	61
Vrednost inventarja	1.243	35	Posojilo Mestne hranilnice na hiši Glince 214	11.210	63
Delež pri Gosp. zvezi	340	—	Dolg na blagu nezadružnikom	26.250	13
Delež pri Sodobničarski zadrugi	20	—	Dolg na blagu zadružnikom	20.604	82
Delež pri Zadrugi zvezi	10	—	Rezervni zaklad	40.537	25
Delež pri Ljudski posojilnici	4	—	Cisti dobiček	12.052	85
Obresti tek. računa pri Ljudski posojilnici	282	02			
Gotovina koncem rač. leta	172	20			
Vsota	156.860	39	Vsota	156.860	39

V Ljubljani, dne 31. decembra 1913.

Fran Pezdır, podnačelnik.

Mihaela Alijančič, blagajničarka.

Alojzij Kocmur, načelnik.

Ana Srakar, tajnica. 815

Marija Gregorač, Blaž Slapar, Fran Felicijan, Elizabeta Cerkovnik, Fr. Kroflič, odborniki.

Martin Knez, Karol Kocjan, Avgust Ničman, nadzorništvo.

Zaradi smrti so na prodaj

štiri lepe stavbne parcele

na Elizabetni cesti. Plačilni pogoji zelo ugodni. Natančna pojasnila daje gospa Roza dr. Galatia, Poljanska cesta 18, I. 801

Zanesljiv, večletni

vrtnar

Želi stalnega mesta ali kaj primernega v kaki vili ali hiši. Nastopi lahko takoj. Naslov pove urava pod št. 820.

Tovarniška zaloga za alpske dežele v Ljubljani. — Pisarna Hilbert Pečevnik.

2 sekundi

3 rahle poteze

kakšen sijajni blesk z

Erdal

Kremo za čevlje.

Bü 226

Stavbeno podjetje: Parketna tovarna: Strojno mizarstvo: Tesarstvo: Parna žaga:

Prevzamem javne in zasebne stavbe, železobetonske mostove, stropne itd. — Popravila izvršujem po najnižjih cenah. — Izdelujem načrte in dajem strokovna navodila.

Velika zaloga hrastovih in bukovih deščic, katere dobavim z ali brez polaganja; prevzamem tudi popravila in polagam deščice na stara, že obstoječa tla.

Izdelujem vsa, stavbeno mizarstvo tihoča se dela, pohištveno le proti naročilu. Izvršujem tudi vsakovrstna popravila, točno povoljno in po nizkih cenah.

Prevzamem vsa v to stroko spadajoča dela, kakor napravo strešnih stolov, stropov, verand, barak, odrov itd. — Popravila izvršujem točno in solidno.

Kupujem hrastov, bukov in smrekov les in žagam hlode tudi proti plačilu. — Po železnici poslan les se dostavi na žago po lastnem industrijskem tiru z drž. kolodvora.

Ustanovljeno 1900.

V. SCAGNETTI, Ljubljana.

Tehnična pisarna: za skladiščem državnega kolodvora.

Telefon 299.

Nemščina brez učitelja. I. del. Nemška slovnica za samouke. 1 K 20 vin. II. del. Slovensko-nemški razgovori v vsakdanjem življenju. 1 K 20 vin. Oba dela skupaj vezana 2 K 80 vin. — Kdor se hoče uspešno in hitro priučiti nemškemu jeziku, ta naj si nabavi oba dela navedene knjige. Slovnica ga bo uvedla v potrebne slovnice pojme nemškega jezika, razgovori mu bodo pa pomagali, da bo znal ta jezik tudi porabiti, in se razgovoriti z Nemcem.

Šebinger, Slovarček nemškega in slovenskega jezika. Cena 1 K 20 vin, vezano 1 K 80 vin. — Ta izboren slovarček obsega ves besedni zaklad, ki pride v poštev in rabo v vsakdanjem življenju. Njegova prednost obstoja posebno v tem, da jasno navaja tudi vse slovnice oblike posameznih besed, radi česar je njegova uporabnost neprimerno boljša in večja, kot drugih podobnih slovarjev. Slovar je priporočljiv za samouka in dijaka.

Sprejem

učenko

za mojo manufakturno trgovino, zmožno tudi nemščine, 16 let staro. T. Ogrin, Novomesto.

Odda se mirni stranki lepo

stanovanje

obstoječe iz treh sob, kuhinje in pritliklin v III. nadstropju za majev-termin. — Več se izve v Židovski ulici št. 1, L. n. 772

Kmetijsko društvo v Vipavi išče spretnega

potovalca

za vinsko kupčijo s plačo po dogovoru. Ponudniki naj se obrnejo naravnost pisмено, še boljše osebno na kmetijsko društvo.

Sivilja 790

Leopoldina Sternad

Ljubljana, Poljanska cesta 6

se priporoča cenjenim damam za napravo pomladanskih toalet. Točna, solidna postrežba.

Golša

se da hitro odstraniti brez joda in medicinskega sredstvom, ki ga je izumil neki ozdravljenec sam. Obrnite se zaupno na kemični laboratorij PARACELUS STERNBERG, MORAVA Vprašanjem naj se priložita dve znamki. 1731

URA z verižico za samo kron 2.20.

Vsled nakupa velike zaloge ur, razposilja šlezjska tovarna: 1 prekrasno pozlačeno 36 ur idočo precizijsko-anker-uro z lepo verižico za samo K 2.20, ter 3letnim pismentim jamstvom. Pri nakupu 3 kosov cena K 6.—, 5 kos. K 9.—. Pošilja proti povzetju

prusko - šlezjska izvozna tvrdka

A. Gelb, Krakov 340.

Za neugajajoče denar nazaj. 3734

Od danes naprej vedno sveže

PIVO

1/2 litra po 20 vin. steklenica, 1/2 litra čez ulico ravno tako 20 vin. priporoča

ANTON MAVER

hotel „Vega“, Spod. šiška 26.

Na razpolago so tudi vedno **dobra vina** po nizki ceni. 727

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

ZASTOPSTVO za PRODAJO naših dobro znanih

PUCH-koles

je prevzela v tej sezoni tvrdka

Ignacij Vok, Ljubljana, Sodna ul. 7

Tovarna Puchovih koles, akc. družba, Gradec.

777 (3)

Pri nakupu različnega manufakturnega blaga, se blagovolite obrniti na tvrdko

A. & E. Skabernè,

Mestni trg 10.

Na debelo in drobno!

obstoji od leta 1883.

Sredno nizke cene!

Anton Stacul, Ljubljana

priporoča najbolje izvrstni

šampanjec Kleinoscheg-Derby

cuvée réservée.

J. Grobelnik

prej Franc Souvan sin
Ljubljana

Mestni trg št. 22
nasproti lekarne

naznanja, da ima tudi v svoji na novo urejeni manufakturni trgovini posebno bogato zalogo

sukna za moška oblačila.

Na novo došlo 600 najnovejših vzorcev po brezkonkurenčnih cenah!

Zahtevajte vzorce!

Nekaj kar še ni bilo:

4000 m različnih ostankov sukna za hlače in cele obleke sem kupil v veliki tovarni za polovično ceno.

Preje 1 m K 6—7, sedaj le K 3.60, tako da stane cela obleka — 3 m K 10.80.

Prodaja se samo, dokler je kaj v zalogi!

681

Velika partija 1000 ducatov modernih žepnih robcev za reklamno ceno 2 K ducat!

Izprašani optik

Fr. P. Zajec, Ljubljana

Stari trg št. 9 1135 1

Očala in ščipalniki natančno po zdravniških in znanstvenih predpisih. Velika zaloga toplotmerov barometrov, vsakovrstnih daljnogledov itd. itd. Moderno urejena delavnica z električnim obratom. Ceniki brezplačno!

Kantina Corazza

Levade (Istra) 601

VINO

belo, črno in šiljer lastnega pridelka se pošilja po jako ugodni ceni. Za pristnost se jamči.

Najfinejše, zajamčeno naravno, iz pasterizirane smetane izdelano čajno maslo

pristni, čisti, planinsko cvetlični

SIR

Emendolski, Groyski, Tilsitski, Edamski, Roquefort, Trapisten, Gorgonsola.

Nadalje skuto, jajca, kuhano maslo in maslo za kuhanje, pošilja vsak čas po najnižjih dnevnik cenah in poljubnih množinah zveza kranjskih mlekarov „MLEKARSKA ZVEZA“ v Ljubljani, Kranjsko. 3742

Semena

zanesljivo kaljiva
dobavlja

Jindřich Vaněk

osred. semenska trgovina

Praga, Vaclauske nam.

Slovenski ceniki na zahtevo zastoj.

Kdor pošlje najmanj 40 naslovov posestnikov, učiteljev, lastnikov vrtov z natančno označbo bivališča in zadnje pošte, dobi zastoj zanesljivega oznanjalca vremena.

Izvoz češkega semen. žita po vsem svetu.

Hiša z vrtom

in pritliklinami se v Ljubljani ceno proda na mirnem in značnem kraju, za penzioniste, posebno duhovnike, pripravna tudi za vsako obrt ali stanovanje. Kje pove upravništvo „Slovenca“ pod št. 607.

Pristno brnsko blago

za pomladansko in poletno sezono 1914.

Kupon 3.10 metr. dolg, za { 1 kupon 7 kron
kompletno moško obleko { 1 kupon 10 kron
1 kupon 15 kron
(suknja, hlače, telovnik) 1 kupon 17 kron
1 kupon 20 kron

Kupon za črno salonsko obleko K 20.—, kakor tudi blago za površnike, turistijske obleke, svileni kamgarni in blago za damsko obleke, pošilja po tovarniški ceni kot rečna in solidna, dobroznana

zaloga tovarniškega sukna

Siegel-Imhof Brno, Morava.

Vzorec zastoj in franko.

Vsled direktnega naročila blaga pri tvrdki Siegel-Imhof iz tovarne imajo zasebniki mnogo prednosti. Vsled velikega blagovnega prometa vedno uvajajo izbira povsem svežega blaga. Stalne, najnižje cene. Tudi najmanjša naročila so izvrše najskrbneje, natančno po vzorcu. 453